

УДК 343.14:343.132

Чернявський С. С. – доктор юридичних наук, професор, проректор Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2711-3828>;

Сергєєва Д. Б. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1447-5341>

Актуальне видання з питань застосування засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні

Рец. на кн.: Старенький О. С. Засоби кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні: теорія та практика : монографія. Київ : ІНФОТЕХ, 2021. 684 с.

В умовах розбудови України як правової, демократичної та незалежної держави, на жаль, високим залишається рівень злочинності, яка проникає в усі сфери суспільного життя, завдаючи значних збитків, негативно впливаючи на розвиток усіх суспільних і державних інститутів. Останнім часом злочинність в Україні має тенденцію до зростання. Особливе занепокоєння суспільства викликає кількість злочинів, учинених у банківській, кредитно-фінансовій, приватизаційній сферах, на ринку енергоносіїв, у сфері незаконного обігу наркотиків, зброї, торгівлі людьми тощо. Ці злочини, як правило, вчиняють організовані злочинні угруповання, які володіють новітніми формами й методами протидії правоохоронним і судовим органам, мають тісні корупційні зв'язки в різних органах влади. Тому розкриття й розслідування їх, прийняття законних і справедливих процесуальних рішень можливе лише в разі застосування адекватних й ефективних засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

Комплексне монографічне дослідження О. С. Старенького є логічним продовженням подальшої розробки наукових ідей, започаткованих у цій сфері такими вітчизняними науковцями, як: В. В. Вапнярчук, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, Є. Г. Коваленко, С. О. Ковальчук, Є. Д. Лук'янчиков, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, М. А. Погорецький, С. М. Стахівський, Л. Д. Удалова, М. Є. Шумило та ін., праці яких автор всебічно та критично проаналізував.

Зважаючи на зміст монографії, зауважимо, що її автор поставив за мету здійснити теоретичну розробку наукової концепції засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні на підставі обґрунтування пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення норм чинного кримінального процесуального законодавства України та практики їх застосування в діяльності органів досудового розслідування, прокурорів,

адвокатів і суддів. Для досягнення поставленої мети автор проаналізував сучасні концепції кримінального процесуального доказування, які наразі представлено в теорії кримінального процесуального доказування, вітчизняному та зарубіжному кримінальному процесуальному законодавстві, правозастосовній практиці, зокрема практиці Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого антикорупційного суду, Верховного Суду України, Європейського суду з прав людини, а також організовано опитування практичних працівників (слідчих, прокурорів, адвокатів, суддів).

Монографія складається з п'яти підрозділів, кожен з яких логічно й послідовно окреслює уявлення про засоби кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

У першому розділі «Теорія кримінального процесуального доказування як науково-методологічна основа становлення та розвитку засобів кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні» визначено науково-методологічну основу концепції засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні, сформульовано поняття засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні та визначено їх форми, а також виокремлено види та класифікацію засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

Другий розділ «Докази як засоби кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні» присвячений розкриттю поняття доказів у кримінальному процесі, встановленню їхнього місця в системі засобів кримінального процесуального доказування, визначенню видів доказів у кримінальному процесі та висвітленню їх сутності як засобів кримінального процесуального доказування, з'ясуванню місця матеріалів ОРД в системі засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

У третьому розділі «Слідчі (розшукові) дії як засоби кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні» сформульовано поняття слідчих (розшукових) дій як засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні та виокремлено критерії їх класифікації, встановлено шляхи оптимізації застосування слідчих (розшукових) дій як засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

Четвертий розділ «Негласні слідчі (розшукові) дії як засоби кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні». У ньому наведено поняття негласних слідчих (розшукових) дій як засобів кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні та запропоновано критерії їх класифікації, окреслено шляхи оптимізації застосування негласних слідчих (розшукових) дій як засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

У п'ятому розділі «Інші процесуальні дії як засоби кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні» визначено місце витребування й отримання речей і документів у системі засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні, розкрито правову природу тимчасового доступу до речей і документів як засобу кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні та виокремлено критерії його класифікації, встановлено місце ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в системі засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні, а також визначено

сутність позапланових ревізій і позапланових перевірок як засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

Матеріал викладено логічно, зрозуміло й цікаво, що сприяє його сприйняттю та доступності для широкої аудиторії. Робота характеризується творчою новизною та загальною методологічною культурою, адже в ній обґрунтовано теоретичні положення, які відповідають новій концепції кримінального процесуального права, що визначає ступінь цивілізованості процесуальної системи, її відповідність ідеям і фундаментальним засадам правової держави, а також сформульовано пропозиції щодо удосконалення норм чинного кримінального процесуального законодавства України, що регламентують порядок застосування засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

З огляду на викладене, монографія «Засоби кримінального процесуального доказування у досудовому розслідуванні: теорія та практика» можна об'єктивно вважати вдалим комплексним і системним дослідженням проблем застосування засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні, яке відповідає вимогам до такого виду робіт. Рецензована монографія становить значний науковий інтерес і заслуговує на увагу наукових співробітників, викладачів і студентів закладів вищої освіти юридичного профілю, адвокатів, слідчих, прокурорів, суддів, а також усіх небайдужих до проблем застосування засобів кримінального процесуального доказування в досудовому розслідуванні.

Рецензія надійшла до редколегії 19.03.2021

Cherniavskiy S. – Doctor of Law, Professor, Vice-Rector of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2711-3828>;

Serhieieva D. – Doctor of Law, Senior Researcher, Professor of the Department of Criminal Procedure and Criminology of the Institute of Law of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1447-5341>

An Up-To-Date Publication on the Application of Means of Criminal Procedural Evidence in Pre-Trial Investigation

Review of the book: Starenkyi O. Means of criminal procedural evidence in pre-trial investigation: theory and practice : monograph. Kyiv : INFOTEKh, 2021. 684 p.